

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Mediațiunea puterilor mari.

Sibiu, 26 Februarie n.

Spuneam pe scurt în numărul premergător, că diferendul dintre România și Bulgaria, pentru rectificarea graniței, a intrat într-o fază nouă, după ce aplanarea conflictului a fost încredințată înțelepciunii puterilor mari europene, cu învoire comună.

Vor fi poate între cetitorii noștri și de aceia, cari vor înțelege astfel lucrurile, că acum puterile mari europene sunt în drept să dicteze, că Bulgaria ce are să dea României și că România ce are să primească dela Bulgaria, considerându-se, cu aceeași capătă, mulțumită, fără a mai zice nici un cuvânt. Dar nu așa este de înțeles mediațiunea puterilor mari europene în conflictele născute între două state. În înțelesul tratatului internațional dela Haga, din anul 1907, astfel de intervențiuni au caracterul unui sfat numai, unui indemn amical, și nicidecum caracterul unui ordin, cu putere obligatorie.

Oricare se fie deci hotărârea, pe care o vor aduce puterile mari europene în chestia regulării graniței între România și Bulgaria, ea primește putere de drept numai în cazul, dacă e acceptată ca bună, atât din partea României, cât și a Bulgariei; iar în cazul contrar, statele aflătoare în conflict pot se apeleze la arme, pentru delăturarea neînțelegerii, ori a conflictului dintre ele.

Faptul însă că Bulgaria a reclamat singură intervenția puterilor mari europene în diferendul ei cu România, și că România a acceptat intervenția lor, formează o anumită garanță, că la războiu nu vor mai ajunge lucrurile, ci aplanarea să va tace pe cale pacifică. Sfatul celor mai tari și mai cuminți se cere doară totdeauna pentru evitarea primejdiei

mai mari, a conflictelor mai grave, nu pentru accelerarea izbucnirii lor.

Suntem în drept a spera deci, că situația nu se va agrava în Balcani, și că din diferendul româno-bulgar nuse va mai naște atât de mult temutul conflict european, care ar fi aruncat în foc toate statele și toate popoarele, reclamând dela ele jertfe enorme, în bani și în sânge.

Înțelegerea între România și Bulgaria, prin intermedierea puterilor mari europene, este astăzi cu atât mai ușoară, cu cât între ele nici nu mai există decât un singur punct de ceartă: *Silistra*. România cere să-i se dea în posesiune și orașul acum bulgar Silistra, iar Bulgaria zice, că orice e gata să dea României, numai orașul Silistra nu-l dă odată cu capul. Puterile mari au acum să precumpănească bine lucrurile și să decidă: are România lipsă neîncunjurată de Silistra, ori poate fi și fără ea, de o parte, iar de altă parte, pierderea Silistrei pricinuește Bulgariei într-adevăr durere atât de mare, cum se spune, ori apoi Bulgaria se poate dispensa de acest oraș, despăgubită fiind cu altul, luat din teritoriul cucerit dela Turci?

După cum suntem informați, cercurile politice române sunt aproape sigure, că Silistra va fi cedată României din partea puterilor mari europene, ținându-se cont de drepturile istorice ale Românilor asupra acestui oraș, de care pe Bulgari nu-i leagă nici o amintire, nici istorică, nici politică, din vremuri mai departate, pentru că Silistra a fost a Romanilor, a fost a Românilor, a fost a Turcilor, iar a Bulgarilor e numai dela 1878, decând victoria armatei române li-a dat-o în posesiune.

La tot cazul, puterile din tripla alianță vor lupta pentru drepturile României, pe care o leagă de orașul Silistra nu numai istoria neamului românesc, ci și mari interese

strategice; și se crede, că de astădată puterile din tripla alianță vor fi în stare să convingă și puterile din tripla înțelegere despre faptul, că dreptatea e pe partea României.

Dacă vreau pacea, așa cum spun că o vreau, atunci sigur, că toate puterile mari trebuie să se pună pe partea României și să-i dea ei dreptate. Pentru că să ne închipuim numai ce s'ar întâmpla, dacă România ar fi înșă să facă pasul de extremă necesitate, să intre cu armata în Bulgaria, pentru ași cuceri cu armele aceea ce îi compete! Să ne închipuim, ce complicațiuni s'ar naște în momentul, în care ar păși cel dintâi soldat pe pământ bulgăresc! Rusia ar sări imediat întru ajutorul Bulgarilor, Austro-Ungaria și Germania în ajutorul României, Franța și Anglia poate în contra Germaniei, etc.

De dorit e deci, ca cererile României să fie împlinite, așa cum pledează pentru aceasta și marele ziar german „*Leipziger Neueste Nachrichten*” într-un frumos articol, publicat într-un număr mai recent, și terminat astfel:

„În definitiv nu se cere de cât o bucată de pământ, un triumf, care e însă de o indispensabilă necesitate pentru siguranța Dobrogei, cucerită de Români cu grele jertfe. Însemnează oare o umilire, o rănire a sentimentului de demnitate al Bulgarilor, când se cere o așa de modestă compensațiune? Politica compensațiilor e absolut modernă; fiecare pagină a istoriei noi franceze și engleze vorbește despre asta, și chiar și războiul pe care regele Milan l-a dus în potruva Battembergilor trebuia să procure o compensațiune în profitul României. Dacă România, după statul triplei înțelegeri, ar voi să aștepte până când se va sfârși războiul cu Turcii, atunci ar fi de neînțeles într-un războiu, fiindcă Bulgaria, scăpată de orice grije, și întărită prin noua po-

sesiune, ar refuza, fără să țină seamă de nimic, orice concesiune. Lucrurile se află azi pe ascuțitul cuțitului. Cea mai bună politică de pace rămâne deci aceea, de a sprijini România și de a pregăti o compensare, care să dea garanții și contra conflictelor viitoare.”

Se sperăm, că așa se va și întâmpla.

Crisă. Ziarele din capitală scriu, că contele *Zichy Iános*, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică, a fost primit luni în lungă audiență din partea Maiestății Sale, în Viena, și că cu ocaziunea aceasta domnul ministru și a înaintat demisia. Întrebat din partea aderenților săi, dacă e adevărată știrea aceasta, domnul prim-ministru *Lukács* a răspuns, că el nu are nici o cunoștință despre demisia ministrului de culte și instrucțiune publică, pentru că contele *Zichy* nu i-a spus, că ar avea intențiunea sa demisioneze. Cum însă contele *Zichy* nu a desmințit știrea despre demisionarea sa, ea este a se considera adevărată. Eri d. a. a plecat și dl prim-ministru *Lukács* la Viena. Va fi primit astăzi în audiență. Se face combinația, că va prezenta Monarhului demisia întregului cabinet.

Dela dieta țării.

— Correspondență din Budapesta. —

Opoziția unită maghiară n'a luat parte la ședința de luni a dietei ungare. În conferința ținută în aceeași zi dimineața a luat hotărârea, să adreseze de nou un manifest națiunii maghiare, comunicându-i acesteia, că rămâne și pe mai departe în rezistență pasivă, până nu i se ofer garanții suficiente, că ordinea de drept, ofensată prin actele săvârșite de cei aflători acum la putere, va putea fi restabilită. Promite însă opoziția unită maghiară, că atunci, când în dietă se va începe discuția asupra proiectului de lege despre alegerea de deputați, va intra întreagă în dietă și-și va face datorința. Și cum tot pentru ziua în care se va începe în dietă discuția asupra noii legi electorale, apus în vedere și partidul social-democrat din țară decretarea grevei: prevedem, că acest proiect de lege al guvernului totuși nu va trece prin dietă așa de neted, ca cele votate până acum.

Ședința de luni a dietei, care s'a ținut fără asistența poliției, — căci nu mai era cine să fie împedecat să nu intre în

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Fine).

Revenind la fond, le voi analiza pe fiecare în special.

1. *Povestea lui Ignat* (nr. 10. Bibl. Trib. ed. III.) Ignat, om sărac, dar drept și cu frica lui Dumnezeu, își vinde un porc de Crăciun, fără să știe cui și fără să știe ce, copilul încă nenăscut — necuratului. Dumnezeu se abate pe la el și îl scapă.

Nu mi se pare potrivită fraza: („...miezul nopții), când cîșul duhurilor rele”, — credință deșartă, care ușor prinde rădăcini în sufletul copiilor, umplându-i de spaimă și de groază față de întunecarea nopții, care li stăpânește apoi multă vreme.

Se poate lua o învățătură morală: pe omul drept și cu frica lui Dumnezeu, Dumnezeu nu-l părăsește.

2. *An-Împărat și fetele lui* (nr. 61. B. Tr.) O frumoasă poveste alegorică despre împăratul An (anul), care în nemărginita-i dragoste pentru oamenii din împărăția sa, le trimite tot ce are mai scump la curtea sa împărătească, pentru ca să-i învelească: soarele, luna, stelele, vântul, căldura, gerul etc., în urmă pe fetele sale: anotimpurile.

Poate deștepta interes pentru lucrurile și fenomenele din natură.

3. *Lumea proștilor* (nr. 30. B. Tr. ed. II). Un fecior cuminț pleacă în lume, ca să întâlnească și alți oameni cuminți, dar înzadar. Peripeții asemenea celor din „*Die Schindbürger*” sau „*Grillenvertreiber*”.

Poate deștepta interes pentru observarea lucrurilor mâinilor omenești.

4. *Fata a nouă mame* (nr. 9. B. Tr.) Un voinic pleacă să-și aducă nevastă pe fata păzită de nouă mame vrăjitoare. Sfânta Miercuri, S. Vinere și S. Duminecă îl ajută. Pe drum vindecă diferite animale rănite, cari pe urmă îl scapă când e în strâmtoare. Scapă fata din mâna vrăjitoarelor, dar i-o fură un smeu. Își câștigă dela baba de pe ostrovul mării un cal năzdrăvan, pe care apoi scapă fata și din ghiarele smeuului.

Interes față de viața animalelor. Ocrotirea animalelor.

5. *Povești* (nr. 63. B. Tr.) Conține 4 istorioare mai mici: a) *Banul găurit* (poveste italiană). Un băiat sărac ajunge prin un vrăjitor și cu ajutorul unui băn găurit, înzestrat cu putere magică, fecior de împărat. Copilul n'are nici un merit; mama își iubeste foarte mult copilul, de aici suferințe foarte mari, până ce își primește răsplata. — b) *Nănașa dreaptă*. Un om bun și cu frica lui Dumnezeu, și milos din fire, dar nemulțumit cu împărțirea nedreaptă a averilor vieții între oameni, sărac și cu copii mulți, caută de nănaș pentru cel din urmă copil pe un om drept. Pe Dumnezeu nu-l vrea, că nu-i drept; „la unii oameni” le dă prea

multă avere, la alții nimic, la unii prea mulți băieți, la alții nici unul etc. Primește însă pe Moarte, care e dreaptă, nu alege între avut și sărac, domn și țăran, bătrân și tinăr. Partea despre Dumnezeu cel nedrept (cam o pagină) poate ușor fi scoasă. Altfel o poveste dragălașă. c) *Nănașul și fiul păcălîș*. Anecdote despre țiganul, care merge la nănașul său, român, la lucru și după dejun cere și prânzul și cina, iar apoi se culcă, căci „unde ai mai văzut în iumea asta să sape oamenii și după cină”. Românul îl cheamă pe fiu-său la cină și după ce-l sature cu zăr și mămăligă, îi servește purcel fript și plăcinte. d) *Povestea frigurilor*. Un cioban voinic și zdravăn, alungă moartea, când vine după el. Dar vin Frigurile și-i răsfiră oile; până ce și le adună, Frigurile se furiează în „bonda” ciobanului, care apoi le ia în spate. Atunci încep să-l scuture frigurile, până ce-l slăbesc astfel, de el dorește moartea. „De atunci vin frigurile totdeauna în spate și sunt mai rele și mai pogane decât moartea”. Poate deștepta interes pentru observarea întâmplărilor din viața omenească.

6. *Anecdote și povești* (62. B. Tr.) Dintre cele 5 bucăți amintesc aici „*Țiganul avocat*”. Un „cleric absolvat”, sărac lipit pământului, pleacă la hirotonie. Birtașul la care trage, îl hrănește cu 10 ouă ferte, pe care le va plăti, când va avea bani. După câțiva ani birtașul îl părește pentru prețul ouălor și a găinilor și puilor, ce s'ar fi prăsit din ele în acest timp. Un țigan îl scapă

pe cleric, dovedindu-le judecătorilor că din ouă fierie nu iasă pui. Interes față de viața paserilor.

Toate acestea povești și anecdote — considerând fondul lor — cred că pot fi introduse fără nici o greutate în bibliotecile școlare, și anume pentru copii trecuți de 10 ani.

Escepționez din punct de vedere al fondului celelalte 4 bucăți din *Anecdote și povești* (nr. 62. B. Tr.). Anume: *Cămașa sgăr-citului*: Săracul păcălește cu o minciună bună pe bogatul sgărcit. *Preotul păcălitor*: Un preot sărac înșală prin vicleșnia sa pe groful bogat. *Blăstămii de mamă*: Un „diac” (= deak!) protestește cu o minciună bine ticluită pe un țăran și-l înșală furându-i calul. *Marțolea*: O fată harnică, dar săracă, lucră și Marți sara; Marțolea vrea s'o pedepsească, dar o vecină bătrână o învață, cum să scape de ea.

De atunci fata nu mai lucră Marți sara. Credință deșartă. Morala primelor trei anecdote: minciuna e bună, căci aduce faloase.

2. *Păcălă și Tândolă* (nr. 5. B. Tr. ed. IV.) Păcălă și Tândolă se întrec în a se minți și înșela reciproc și pe alții. La urmă tot minciuna triumfează.

3. *Indrăznețul* (nr. 12. B. Tr. ed. II). O variantă a poveștii de sub nr. 5 (Nănașa dreaptă). Fiul păcălește pe Dumnezeu, păcălește și pe nănașa sa Moartea, și în fine și pe San-Petru, care vrea să-l scoată din rai, de pe locul lui Dumnezeu, dar el îi răs-

sala de ședințe a camerei, după ce nime dintre deputații opoziționali maghiari nu mai era esclus dela ședințe, — a decurs de altcun astfel:

Președintele camerei, contele Tisza István, a deschis ședința la orele 11 și jumătate. Prezenți sunt vre-o sută de deputați. Se face comunicare prezidențială despre moartea Arhiducelui Rainer și a deputaților dietali Székely, Jakabffy și baronul Géza Duca de Cadar, apoi despre faptul, că esclus nu mai este acum nime dintre deputații dela ședințele dietei, prin urmare toți pot se iee parte la ele, și în urmă despre faptul, că vicepreședintele dietei, Jankovics Béla, a fost numit secretar de stat în ministerul de culte și instrucțiune publică, deci și-a dat demisia din vicepreșidenția dietei, renunțând totodată și la mandatul de deputat. Se prezintă mai multe rugări și adrese, iar ministrul de finanțe depune pe biroul dietei proiectul de lege despre amânarea executării legilor de dare, și proiectul de lege despre scutirea de dare extraordinară a zidurilor noi de pe teritoriul orașelor: Pojon, Arad, Zagreb și Timișoara. În urmă se anunță o interpelare a deputatului Pekár Gyula, adresată ministrului preșident în chestia procesului cu Dézy Zoltán.

Președintele propune, ca ședința cea mai apropiată a dietei să se țină Joi, la orele 10 dimineața, punându-se la ordinea zilei: alegerea unui vicepreșident al dietei, apoi proiectul de lege despre judecătoriile instituite pe seama nevrăstnicilor, proiectul de lege despre pășunea comună, despre modificarea legii despre dreptul de apă, și despre pariurile publice, legate cu ocaziunea alergărilor de cai. Casa decide în acest înțeles.

Urmează interpelarea deputatului Pekár Gyula, care roagă pe domnul ministru-preșident se liniștească țara și opiniunea publică cu privire la acuzele ridicate în contra sa pe urma procesului avut cu Dézy Zoltán.

Procesul acesta se născuse între următoarele împrejurări: Într-o adunare studențescă deputatul și fostul secretar de stat în guvern koalității, Dézy Zoltán, a afirmat despre prim-ministrul Lukács, că este „cel mai mare panamist din Europa”. Prim-ministrul Lukács l-a dat în judecată pentru calomnie. Și cum vătămarea se făcuse în adunare publică, nu pe calea presei, competent a judeca s'a declarat tribunalul regesc din Budapesta, nu curtea cu jurați.

Văzându-se dat în judecată, deputatul Dézy a început să-și precisesse punctele de acuzare, învinuind pe ministrul-preșident, că pe vremea când era ministru de finanțe, a făcut un târg bun cu o bancă maghiară, dela care a intrat un venit de 4 milioane 800 mii de coroane, dar banii aceștia nu au fost folosiți pentru trebuințele statului, ci pentru alegerile dietale, căci au fost trecuți la cassa de partid a partidului muncii. Tot ca ministru de finanțe, spunea Dézy, a legat domnul Lukács contract cu societatea loteriei de stat, în așa fel, că aceasta îi ține rezervat postul de director pentru vremea când nu va mai fi ministru. A mai făcut apoi afacere bună și cu cășcioara sa din Zlagna, pe care a vândut-o statului cu 90,000 cor. deși valoarea ei nu face decât 25,000 coroane. La pertractarea ținută luni și marți, săptămâna trecută, tribunalul regesc a permis lui Dézy dovedirea numai cu privire la acusa din urmă, fiindcă aceasta privește pe dl Lukács, ca om particular; dovedirea cu privire la ce-

punde, că nu șede pe locul nimănui, ci pe sومانul său adus de acasă.

Evident că aceste din urmă nu pot fi admise ca lectură pentru copii, a căror putere de a judeca e încă puțin dezvoltată. Dar fiind aproape toate cunoscute la poporul nostru („Blăstăm de mamă” cu „diacul” — garabonciás diák(?) este probabil imprumutată de Unguri), pot fi eventual admise pentru bibliotecile parohiale, ca potrivite pentru a deștepta interes și gust pentru cetit.

Mai observ, că pentru a mă convinge, dacă aceste povești deșteaptă vre-un interes, și care în ce măsură, am făcut și o cercare în clasa 3-a civilă a școlii de fete susținută de Asociație (eleve dela 12—14 ani). Și anume din 20 eleve le-a plăcut mai mult „Păcală și Tandală” la 14, „Povestea lui Ignat” la 12, „În țara proștilor”, „An împărat”, „Indărătnicul” la 9, „Fiica a nouă mame” la 7, „Anecdote și povești” (Marțolea) la 5, și „Povești” (Povestea frigurilor) la 2 eleve. Nu-l pot considera însă de reușit experimentul și nu pot trage concluzii din rezultatul obținut, de oarece caracterul școlii diferă mult de caracterul acelor școli, pentru cari se plănuiesc bibliotecile școlare, pe de altă parte elevele aveau încă oarecare șifală față de mine, care le eram atunci cunoscut abia dela 3—4 lecții ținute.

Eugen Iordan
prof. sem.

lelalte acuze tribunalul însă nu a admis-o, fiindcă ele privesc pe ministru preșident al țării, pe omul politic, ale cărui fapte are să le judece numai parlamentul.

Acusatul Dézy a renunțat atunci la dreptul de dovedire cu privire la casa din Zlatna, apărându-și săi au părăsit sala, și tribunalul a condamnat pe Dézy la o lună închisoare și 400 coroane amendă. Din partea opoziției maghiare, Dézy a fost sârbatărit însă ca un erou mare, și trei conți, Apponyi, Andrássy și Zichy, au publicat numai decât o declarație în foile opoziționale, în care spun, că și însușesc ei acușele ridicate în contra lui Lukács din partea lui Dézy, și stau gata să dovedească, că acușările sunt întemeiate. Credeau, că dl Lukács le va face proces de presă, dar dl Lukács a dat o contradeclarație, că nu mai merge la judecată, mai ales nu merge la curtea cu jurați, unde nu se face dreptate, ci politică. El consideră afacerea de încheiată.

De aici s'a tras apoi concluzia din partea presei opoziționale dela noi, cum și din partea presei din străinătate, că dl Lukács se simte vinovat și de aceea se ferește de dovedirea faptelor incorecte cu cari e acusat.

Pe urma acestor păreri s'a născut apoi necesitatea interpelării din ședința de luni a dietei, la care domnul ministru-preșident Lukács a răspuns numai decât, spunând, că cu acușele ridicate în contra persoanei sale, ca om particular, nu se ocupă. La cele de natură politică însă răspunde, că nu sunt adevărate. N'a primit nici el, nici alt funcționar din ministerul de finanțe, 4 milioane și 800 mii coroane dela nici o bancă, și n'a trecut nici odată bani de ai statului la cassa de partid. Sunt chitanțe? Să se arete, ca să le vadă lumea. Nu pot fi însă arătate, pentru că nu sunt. Cumcă ce valoare morală are campania aceasta a lui Dézy, și a celorlalți amici ai săi, se poate vedea din faptul, că însuși Dézy a spus în fața judecătoriei, că de mult avea cunoștință de aceste lucruri, dar nu așit cu ele în publicitate, fiindcă se purtau pertractări de împăcare între guvern și opoziție. Deci până era speranță, că opoziția ajunge iarăși la putere, Lukács era om de omenie; dar după ce s'au rupt pertractările și speranța s'a nimicit, nu mai e om de omenie!

Casa a aplaudat cu frenezie, a luat răspunsul prim-ministrului la cunoștință și ședința a fost închisă. *Correspondentul.*

Memorandul învățătorilor.

Conferența învățătorilor români de ambele confesiuni, ținută în 2/15 în Cluj, despre care am făcut pomenire în numărul trecut al ziarului nostru, a înaintat, prin delegațiuni, Escelenților Lor, Domnilor Mitropoliți din Sibiu și Blaj, memorandumul următor:

Escelența Voastră,

Delegații reuniunilor învățătorilor români de ambele confesiuni, întrunindu-se la 2 (15) Februarie a. c. în Cluj, într-o conferență, cu scopul să ia poziție față de proiectul de lege despre regularea salariilor învățătoresți, ce frământă și pune într-o îngrijorare de tot serioasă și pe învățători, dar și pe susținătorii de școli din țara întreagă, cu deosebit respect și din încredere fiască în forurile înalte ale acestor biserici, au luat hotărârea, ca să vă prezenteze în memorandum doleanțele învățătorilor confesionali ai acestor două biserici, cari lucrează la mântuirea aceluiaș popor românesc din iubita noastră patrie și să vă roage respectuos să înaintați la timp plânsorile învățătorilor, redactate în alăturare și special pentru Escelența Sa domnul ministru al cultelor și instrucțiunii publice.

Aceste gravamene ale noastre sunt:

1. Față de avansarea în salariu, proiectată în paragrafi 5, 6 și 10 care e contemplată să se face prin evaluarea din partea inspectorilor de stat și confesionali. Această evaluare, în împrejurările noastre, poate ușor fi condusă și dintr-o parte și dintr-alta de motive financiare, sau personale, sau chiar politice, și astfel considerentele pur școlare pot fi sacrificate altor considerente străine de școală, ceea ce ar atrage demoralizarea noastră.

Forurile controlătoare au destule alte mijloace de a disciplina pe cei neglijenți ori pe cei cari nu au o ținută școlară și socială conform chemării lor, nu de-a dreptul a detrage dela gura familiei. E deci și neumană această măsură grea pentru eventuale înțelăsări, ce pot deveni trecătoare. Prin urmare ne rugăm ca dispozițiile paragrafilor acestora cu evaluarea și cume-ritele să se ștergă, rămânând ca învățătorul numai prin sentință disciplinară ridicată la valoare, să poată fi împedecat de a înainta din o clasă de salarizare într-alta, iar în lipsa acesteia, să înainteze automatice.

2. Cu privire la durata timpului de serviciu, recerut în proiect, pentru înainta-

rea în clase și în gradații, ne plângem, că nici noi învățătorii, nici învățătoarele confesionale nu suntem tractați asemenea învățătorilor de stat, deși facem tot același serviciu țării și depunem cel puțin aceeași activitate și osteneală, atât noi, cât și colegele noastre, în serviciul instrucției publice. Ne rugăm dară a interveni, ca să se schimbe dispozițiile acestui paragraf astfel, ca și învățătoarele să intre în clasa a III-a de salarizare deodată cu învățătorii, iar în gradații să înaintăm și noi, ca și învățătorii de stat, tot la 4 ani.

3. În §. 6 al acestui proiect, se stabilește rețutul de corlei al învățătorilor confesionali așa, că noi și la 40 de ani de serviciu primim rețutul cel-l are învățătorul de stat în anul al 2-lea de serviciu. Disparitatea aceasta ni-ar cauza durere sufletească cu deosebire unde suntem într-o comună cu colegii de stat. Cererea noastră ar fi dară, ca rețutul de corlei să fie și pentru învățătorii confesionali asemenea ca pentru cei de stat, iar dacă confesiunea susținătoare de școală din l'psă de mijloace, sau unde nu are corlei în natură cu dimensiunile recerute și cu deosebire la orașe n'ar putea servi acest rețut, să-l dea statul.

4. §. 24 al noului proiect de lege dispune ca emolumentele pentru serviciul de cantor al învățătorului confesional să se compute în salariu, dacă salariul stabilit de susținătorul de școală e mai puțin de 1000 cor. În §. 23 se zice însă, că în venitele învățătorului de stat nu se pot computa și competențele, ce eventual le primește făcând serviciu de cantor. Am dori ca nici nouă să nu ni se socotească în salariu venitele cantonale.

5. Ajutorul familiar, ce l-au primit învățătorii de stat, ne rugăm să ni se dea și nouă în formă de ajutor de stat.

6. Timpul de serviciu înainte de 1893 nu se ia în considerare la avansarea în salariu, în proiectul acesta de lege, nici pentru un învățător, ceea ce constituie mare nedreptate față de toți învățătorii, cari au servit peste 20 ani. Fiindcă învățătorii, cari au mai mult de 10 ani de serviciu sunt mulți și formează grupa celor cu familie grea, deci mai greu atinsă materialicește, dorim ca dispozițiunile cuprinse în paragraf 27 al acestui proiect să se modifice astfel:

Învățătorii, cari înainte de 1 Octombrie 1893 au servit 5 ani să se împărțesească de un adaus personal de 200 cor. anual, cei cu 10 ani de 400 cor., și cei cu 15 ani de 600 cor. din partea susținătorilor de școală, ori prin ajutor de stat, computabil la fondul de pensie.

7. Facându-se schimbare în salarizarea învățătorilor, ne rugăm și pentru învățătorii penzionați înainte de 1 Iulie 1907 precum și pentru văduvele și orfanii de învățători, să se compute diferența pentru timpul de serviciu conform noului proiect de lege și diferența să se lichezeze.

8. Una dintre plângerile cele mai greu simțite ale învățătorilor confesionali noastre este încasarea și licheizarea nereglată a salariului. Poporul de rând românesc își plătește toate dările de stat și comunale resignat și fără multă vorbă, numai când ajunge să plătească cultul, prea adese se revoltă și își varsă amarul în proteste și în amănări și pentru celelalte sarcini. Atacurile ce le suferim și noi și școala, deci cultura, în asemenea împrejurări, credem că s'ar putea evita, dacă repartiția cultului s'ar încasa riguros și deodată cu darea directă, iar învățătorul să-și primească salariul regulat și anticipativ dela organele bisericești, — împrejurarea care l-ar face să-și vadă de lucru în liniștea sufletească ce o reclamă natura ofiului nostru și cu rezultatul dorit de toți.

9. În fine insistăm și în calitate de membri ai organismelor noastre bisericești, ca §. 28 al acestui proiect, să se modifice așa, ca învățătorii cu plânsorile ce le au față de susținătorii de școli, în prima linie să se adreseze la forurile confesionale, și dacă acelea în termen de 30 de zile nu i-ar delibera cauza, să se adreseze comisiunii administrative.

Espunând în cele premerse gravamenele mai principale și cari ne ating mai simțitor și pe noi și școala confesională românească, cu care ne identificăm, repetăm cu umilintă rugarea noastră, ca să interveniți de grabă, încă înainte de a se începe desbaterea proiectului în dietă, la Escelența Sa domnul ministru, precum și la toate locurile competente, pentru schimbarea și îndreptarea măsurilor din proiect, luate în paguba noastră și a școlilor românești ale amânduror confesiunilor și semnăm:

Cluj, la 2/15 Februarie 1913.

Cu adânc respect fiesc:

Clemente Grivase, m. p., preșident. Constantin Liuba, m. p., notarul conferenței. Mihai G. Crăciun, m. p. Teodor Murășan, m. p., delegați.

Cronică bisericească.

Istoricitatea persoanei lui Isus Hristos și importanța sa pentru prezent.

(Fine).

Vechile religii misterioase, cari promiteau aderenților lor toate bunurile înșirate mai sus într-o viață dincolo de mormânt, au desființat cultul statului în imperiul roman. Dar ele încă au dispărut dimpreună cu zeitățile cari le onorau: Mithras și Attis. Isis și Osiris. O prespune cale de „mântuire” aflase mai nainte în India deja Budha, și tot astfel Plato în Occident. Principiul conducător al budhiștilor este: dacă viața actuală e împreună cu dureri, atunci unicul și cel mai bun mijloc de scăpare este fuga dintr'nsa. Sigur repaosul fericit al omului, care ca un spirit mort planează peste toate poftele, peste toată ura și iubirea, ar fi mântuirea lumii. Budha încă e numit din partea aderenților săi „mântuitor”.

O încercare nouă de mântuire a făcut nu de mult Friedrich Nietzsche. Una e erorile principale ale acestui scriitor este afirmațiunea lui că numai omul inteligent este capabil de moralitate pânăcând gloatele sunt incapabile de așa ceva, și nici nu le este permisă o astfel de pretenziune. Idealul lui Nietzsche își are originea în epoca om nimii dinaintea lui Hristos și Budha. Față cu aceștia pune el pe omul politeist, adică pe omul culturii estetice grecești din timpul renaissance.

Însă dacă ar mai voi și i-ar fi posibil omenimii de a se întoarce în timpurile acelea și de a trăi acest ideal, rezultatul ar fi același: Budha sau Isus Hristos, adică sau recunoașterea că nimic nu face pe om multămit, precum a recunoscut Budha însuși, sau se naște conștiința fericită că viața fără Dumnezeu este o înjosire un păcat, o crimă, chiar și atunci ajunge omul la aceea întoarcere de care a vorbit Mântuitorul zicând: Întoarceți-vă la mine toți cei asupriți și năcăjiți, și eu vă voi odihni pe voi”. A tunci își ia începutul din Dumnezeu o viață nouă, veselă și solidă în serviciul iubirii.

Pecăt e budhismul în India de viu, unde predică el mai ales și unde are mai mulți partizani, cu mult mai adevărat este că religiunea creștină poate fi predicată cu deplin drept în toată lumea și fără îndoeală cu mai mare efect, dupăcum arată statistica istoriei.

Pe lângă toate figurile istorice ale Test. Vechiu importanța Mântuitorului va rămânea eternă. Chiar și legile cele mai frumoase de înainte de Hristos nu pot fi puse alături de pretenziunile Lui; umilinta care cu adevărat vorbește din ființa Sa, iubirea și devotamentul său — care nu s'a căută pe sine — stau în strânsă legătură cu credința în Dumnezeu, din care s'a nasc și cresc toate bunătățile lui Isus Hristos. — Putem accepta ca ceva faptic și aceea că în decursul istoriei omeniești s'a vede și s'a arată o dezvoltare spre înălțime, spre idealul aflat și trăit de Hristos în toată amplitudinea. Iubirea s'a vede pretutindenea dezvoltându-se și crescând între oameni din familie la neam, apoi trece la popor, pânăcând în fine „omul va fi omului sfîntenie”. (Seneca). Ba și înălțarea va crește ea: din dreptate și binefacere s'a va dezvolta iubire până la simțământul iubirii complete în înțelesul lui Hristos. În fine ea va crește din dreptate și sentiment distins și față de dușman, până la urmă, unde s'a zice „iubiți pe dușmanii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă vorbesc de rău”. Nu e necesar a nega această dezvoltare a omeniei până la Hristos, nu e necesar a nega nici creșterea și continuarea scoaterii la iveală a idealului de iubire în omenime înainte de El. Însă totuși trebuie să fie recunoscut ca fapt istoric, cumcă în El a apărut idealul la înălțimea neajunsă mai înainte, și de atunci încoace acela n'a fost și nu va mai fi ajuns. A face contra lui obiecțiunea — că lumea n'a învățat pe deplin a trăi conform acestui ideal, că chiar și în biserica sa erau învățați răi și despoți și că ar fi și azi de aceștia între preoți — aceasta nu este conștut, deoarece fiecare ideal iese numai pe încetul la iveală și între zbuciumări grele. În fine, a aduce o teorie de dezvoltare arbitrară și a voi de a compune istoria pe baza acestora, este ceva total imposibil. Dacă s'a afirmă că nici o grandetă istorică nu poate avea importanță absolută este de a s'a aduce contra acesteia faptul care ne învață istoria că, multe descoperiri fundamentale au fost făcute numai odată, având apoi lipsă de oarecare completare. Atragem atențiunea numai la invențiile tehnice sau la descoperirile științelor naturale. Idealurile și mântuirea omenilor încă este descoperire în sensul cel mai înalt al cuvântului, conform profețiilor din Test V.

În fine, dacă s'a obiecționează contra predicării noastre despre Is. Hr. ca Mântu-

itorul și conducătorul nostru la Dzeu, noi îndrumăm pe laicii simpli la teologie. Este o părere cu totul greșită de a crede, că pentru neteologi ar fi cu totul imposibil de a examina critica biblică și de a face cercetări asupra evangheliilor, zicându-se, că prin aceasta i s'ar răpi religiozității importanță și naturalitatea ei.

Noi nu pretindem că omul simplu din popor ar avea necesitate de metodul cercetării științifice, dacă dorește să cunoască pe Mântuitorul. Chiar aceea e sublim la Hr. și caracteristică pentru învățăturile Sale, că fiecare parabolă, fiecare învățătură reoglindește ființa Sa divină, și toate o reoglindește atât de clar, încât și omul simplu neînvățat primește impresia lor puternică și eternă.

Dacă noi pretindem dela fiecare creștin să cerceteze sfânta biserică, ascultând serviciul divin, și să citească sfta Scriptură, prin aceasta contribuim numai la pietatea lui. Reformațiunea are un rol important la regenerarea sentimentului religios în Occident prin introducerea cetirei sftiei Scripturi în popor. În privința aceasta ea are întâietate față de biserică romană.

Pentru sprijinirea tezei noastre amintim încă următoarele: dacă cineva aude numai odată pilda despre samarineanul cel milostiv sau despre fiul cel rătăcit, oare nu să poate crede că prin o astfel de pildă va face cunoștința unui om de al lui Hr. și va fi total atras de el? Sunt doar necesare altfel de întâmplări, decât cele despre bunătațe și curățenia, despre adevărul și sinceritatea, care strălucesc din aceste pilde? Sigur că nu!

Obiecțiunea cea mai vehementă, care este adusă contra importanței eterne a Mântuitorului, este indicarea restricțiunei etice Sale prin împrejurările temporale și locale. Insa multe din cuvintele Lui sunt greșit înțelese. Spre orientarea noastră are de a servi adevărul acesta: Hristos n'a lăsat o etică socială, direct aplicabilă la toate împrejurările noastre de azi. Unele din cuvintele Lui erau vorbite unei cete de oameni decisi, cari aveau să-și pună viața lor pentru răspândirea învățăturilor lui Hristos. O parte a parabolilor sunt a se privi mai ales din acest punct de vedere, și deaceia numai atunci au de a fi direct aplicate, când ajungem în luptă cu o lume încăpăținată, înaintea aceleiași decideri imediate și înaintea aceleiași necesități de jertfă ca și El.

Dacă ne întrebăm însă, *cari linii directive rezultă din idealul său despre iubire, adevăr și castitate* pentru timpul nostru și pentru cea mai bună aranjare a familiei, a statului, a ordinei sociale și a ordinei economice, natural că atunci nu putem aplica toate cuvintele lui în mod direct; de es. ca luarea de interese ori desfacerea căsătoriei din punct de vedere al statului să fie oprită, ci trebuie să aplicăm mintea noastră proprie, pentru de-a deduce din idealul sau datorințele noastre. Numai aceea va trebui să pretindem dela ideal — întrucât nu s'ar parea prea îndepărtat: ca el să ne ofere pentru viața socială linii directive clare și traimice. Cine ar putea dubita, că idealul iubirii nu face aceasta? Și oare cine ar voi să ignoreze, că toate postulatele sociale ale timpului nostru n'ar izvoră în oarecare măsură din idealul iubirii, deși ieri-coleă sunt reduse simplu la sentimentul de umanitate.

Este imposibil de a desfășura aici idealul în toate recerințele lui singurătate. Numai una mai avem de adăus: vorbind Mântuitorul Cristos despre o guvernare (*domnie*) a lui Dzeu, a înțeles El o lume nouă, în care avea să domineze idealul său. Fără îndoielă că El învăța pe contemporanii timpului său, că lumea cea nouă își va lua începutul prin o minunată faptă a lui Dzeu; n'a întârziat însă de a pregăti omenimea pentru timpul, când celce ar voi să fie primul, acela să fie tuturor slugă, când nu numai toți cei înrăștiți să vor mângâia, iar cei flamanzi să vor satura, ci și făcătorii de pace și cei milostivi vor stăpâni pământul renouat, dar nu cei puternici și orbi conducători ai celor orbi.

Aceasta era misiunea Lui și în senzul acesta trebuie să lucreze urmașii Lui și azi, pentru o lume renouată în spiritul creștinismului. Deja de secolii se lucrează pentru idealul unei lumi a iubirii.

Dacă lucrul acesta până azi nu este încheiat, aceasta să nu dea anză contrariilor nostrii la dispreț, ci să le arete că creștinismul e încă tânăr, că el — ca un adevărat ideal — zace totdeauna înaintea noastră, și nici decum îndărăptul nostru, ca și cum ar fi deja învins.

(După Weinle.)

Dr. Ioan Felea

prof. sem.

NOUȚĂȚI.

Ajutor pentru familiile rezerviștilor. Incepând din toamna trecută au fost chemați la serviciu de arme numeroși rezerviști și rezervești supinitori, cari au lăsat acasă familiile ajunse în strămătorie. Pentru a veni în ajutorul celor lipsiți, în Austria s'a adus o lege specială. La noi în Ungaria s'au luat măsuri în consiliul ministerial și s'a hotărât, ca în jumătatea a doua a lunii lui Martie să se distribuie — odată pentru totdeauna — sumele destinate pentru ajutorul familiilor amintite.

Concertul Doamnei Lucia Gosma. Față de concertul Doamnei Lucia Cosma, care se va da Vineri sara în sala dela „Gesellschaftshaus“, cu concursul domnișoarei Anicuța Voileanu, pianistă, se manifestă un viu interes în cercurile inteligente sibiene. Avisăm pe cei ce doresc să participe la concert, că bilete se capătă în librăria lui Georg Mayer, iar sara la cassă. Prețul e următorul: O lojă 10 cor. Fotel de orchestra 3 cor. Stal 2 cor. Loc de stat 1 cor. Bilet de studenți 60 fil. Inceputul concertului la orele 8 sara.

Serbătorirea lui Verdi. Italia întreagă se pregătește pentru a serbători centenarul nașterii renumitului compozitor Verdi. În Busseto, orașul natal al lui Verdi, se va ridica un monument construit din contribuție națională. Deodată cu inaugurarea monumentului se va deschide o expoziție, în care publicul va vedea operele, scenariile și instrumentele muzicale rămase după marele compozitor. Gimnaziul din Busseto va primi, cu acest prilej, numele „Gimnaziul Verdi“.

Comorile sultanilor. Strămtorat de soartea fatală, guvernul turcesc voeste să-și caute un refugiu în vânzarea comorilor coroanei. Între alte averi lăuate de sultani, este vorba și de celebrul tron împărătesc, pentru care un grup de financieri americani a oferit suma respectabilă de 19 milioane de coroane. Tronul acesta, cea mai glorioasă amintire în istoria otomanilor, este împodobit cu numeroase pietri scumpe, ear deasupra lui se întinde un mare baldachin de aur.

Pentru următorii exploratorilor. Guvernul englez, cum se anunță din Londra, se va îngriji de toți membrii familiilor rămase pe urma eroilor periti în expediția la polul sudic. Fiecare familie va primi venitul ce-l avea pe vremea, când trăea sustinătorul său. Vaduva căpitanului Scott primește dela stat 20 mii coroane pe an.

Execuție cu sfârșit mortal. La casa țărânului Lazar Sârbu, într'un sat din părțile Caransebeșului, s'a prezentat executivul ca să-i vândă averea. Stăpânul casei s'a opus. Atunci au fost aduși jandarmi, asupra cărora țărânul infuriat a tras un foc. Un jandarm i-a răspuns tot cu arma și a împuscat pe Sârbu, care a căzut mort pe loc. S'a pornit cercetare pentru stabilirea exactă a celor petrecute.

Universitate nouă. Conform măsurilor luate de curând, noua universitate din Frankfurt se va deschide în toamna anului 1914.

Foamete în Galiția. Poporațiunea mai săracă din Galiția suferă în urma lipsei mijloacelor de nutreant. Ministrul prezident austriac a dispus să se împartă pâine și cartofi în orașele Galiției.

Prima femeie cavalier în legiunea de onoare. Dșoara Elena Dutrieu, o îndrăzneată aviatoare parisiiană, a fost distinsă cu acordarea decorațiunii în gradul de cavalier a legiunii de onoare. Numita aviatoare, care este cea mai însemnată între toate colegele sale, a obținut multe premii și a făcut până acum câteva încercări aviatice dintre cele mai primejdioase.

Păr scump. Din portul sicilian al orașului Palermo rar pleacă o corabie, care să nu ducă cu sine păr femeesc în valoare de 10—20.000 coroane, cu destinație pentru America, unde apoi firește că se vinde cu un preț înțreit. Zilele trecute s'a oprit un străin într'un sătuleț de lângă Palermo și a zărit o tineră signorină cu un păr admirabil, lung, negru, moale și undulos. A întrebato cam în glumă: nu-și vinde pletele frumoase? — „Ba da, pentru o sută de mii de lire“, a răspuns fata tot în glumă. În sfârșit lucrul s'a făcut serios, parinții signorinei și-au dat învoirea, străinul a numărat sută de mii, s'au adus foarfecile, ear părul bogat a trecut în proprietatea cumpărătorului. Fata se mângâie cu faptul, că s'a ales cu o frumusețe zestre.

Noul admiral. În locul contelui Montecuccoli, admiralul flotei austro-ungare, trecut la pensie în urma cererii proprii și decorat din partea Maiestății Sale Monarhului nostru, cu marea cruce a ordinului Sfântul Stefan, a fost numit admiral al flotei austro-ungare domnul Anton Haus, până acum inspector al flotei austro-ungare.

Duelurile contelui Tisza. Presidentul camerei ungare, contele Tisza István, s'a duelat nu de mult cu contele Károlyi și cu contele Szécsenyi, cari l'au ofensat. A fost dat apoi în judecată din partea procurorului, fiindcă duelul e oprit prin lege, dar Maiestatea Sa a orlonat, ca procesele intentate în contra contelui Tisza pentru duel să fie sistate. Astfel contele Tisza nu va ajunge să guste aerul temniței de stat din Seghedin.

Târg în Veneția de jos, comitatul Făgărașului, târgul de vite se ține în 2 Martie n. iar târgul slobod în 3 Martie nou.

Candidați la premiul literar Nobel. Ziarul „Börsencourier“ află, că la premiul Nobel pentru literatură vor fi candidați: scriitorul francez Anatol France și poetul național portugez Guerra Junqueiro.

Cas de moarte. În Brașov a decedat și a fost înmormântat eri, Marti, poetul cu bun nume al compatrioților sași, Traugott Deutsch, în etate de 83 de ani.

Sabie de onoare. Din Cairo se scrie, că ficele chedivului vor să dea o sabie de onoare lui Șucri pașa, viteazului apărător al Adrianopolului. Principele egiptene și-au schimbat în bani mai toate juvaerele; ear o parte din pietrile scumpe vor fi folosite pentru decorarea sabiei menite eroului dela Adrianopol.

În memoria celui împuscat. Conducătorii partidului social democrat din Viena au înființat Fondul-Schuhmayer, a cărui venit se va întrebuința pentru perfecționarea muncitorilor săraci și talentați.

† Teodora Oprea n. Hodoș, în etate de 50 ani, după o fericită căsătorie de 30 ani, în 10/23 Februarie la 10 ore noaptea și-a dat sufletul în mâinile Creatorului. Osemintele ei pământești se vor așeza în cimitirul de lângă biserica gr. ort. din Bandul de câmpie, astăzi, în 13/26 Februarie la 12 ore. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Expoziție de obiecte artistice falsificate. Se organizează în Newyork o expoziție de lucruri de artă falsificate. Scopul este a da puțină amatorilor milionari să cunoască înșelăciunile comise cu reproducerea operelor străine. Nu există țară, unde să se găsească atâtea falsificate, câte se află în America. Colecțiile particulare sunt pline de prețioși pictori renumiți, ca Rembrandt, Van Dyck și Rubens, fără a mai aminti pe vechii artiști ai Italiei. Bogătanii americani au jertit milioane pentru colecții de artă, în care însă nu există poate nici un singur tablou original.

La Fondul Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit Ioan Rusu, paroh (Juncul inf.), 2 cor.; George Grancea, ec. (Avrig), aplicând pe fiul său Vasile la fărâșerie, 20 bani; Virgil S. Rusu, Inv. librar, 30 bani, Stefan Rusu, prot. (M. Oșorheiu), 50 bani; cu prilejul încreștinării lui Aurel, fiul lui Vasile Banța, conducător de tramvaie, la stăruința moșei diplomat Maria Imbăruș, cor. 4.02; Moise Micu, paroh (Poiana mărului), 1 cor.; Ioaneș Muntou, sodal pantofar (Rășinari), 20 bani, Petru Șeuleanu, paroh (Miheșul de câmp.) 1 cor.; nuntașii mirelui G. Urian, zidar cu mireasa Paraschița Avrigean, nași fiind d-l și d-na Reti, la stăruința vornicului Ioan Imbăruș, cor. 4.20.

Una mie coroane pentru legatul Dr. Ioan Borcia. În ședința din urmă a comitetului Reuniunii meseriașilor sibiieni, prezidentul ei, dl Tordășianu, a comunicat scrisoarea redacțiunii ziarului „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, conform căreia este vestit, că la numita redacțiune, s'a depus o donațiune de 1000 (una mie cor.) din partea unui binefăcător al meseriașilor noștri, care dorește să rămână necunoscut, cu scopul de a fi sprijiniți băieții mai săraci aplicați la meserii din comuna Săliște. Cum donatorul anonim n'a pus nici o condiție și comitetul Reuniunii poate dispune după bună chibzuire asupra distribuirii ajutoarelor în scopul indicat, comitetul luând cu multă bucurie act de acest dar generos și neașteptat și votând mulțămirea tuturor factorilor cari au contribuit pe această cale la întărirea noastră, a decisi că suma de o mie de coroane să fie adaogată la „Legatul Dr. Ioan

Borcia pentru ajutorarea copiilor din Săliște, aplicați la meserii“ al „Fondului episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași“. Acest legat, asemenea celorlalte fonduri și legate ale numitei Reuniuni, nu se va activa până va ajunge la suma de cor. 5000, când 20% din venite se vor capitaliza, ear 80% se vor folosi la ajutorarea învățăcelilor din Săliște aplicați la meserii, fie cu îmbrăcăminte, cu bani de școală, cu taxele pentru spital, pentru spălat, etc. fie cu susținerea, când masa învățăcelor se va alcătui, la acea masă. De alfel și până va ajunge legatul la 5000 cor., Reuniunea ea și în trecut va îmbrăca și va ajuta după putință la Crăciun la alte ocaziuni binevenite și învățăceii originari din Săliște. În legătură s'a luat nouă hotărâre, ca comitetul să apeleze la oficiile parohiale și la alte așezăminte din comunele din cari Reuniunea are legate, să adune din prilejul postului S. Paști ajutoare bănești în scopul sprijinirii legatelor.

Viață socială.

Petrecere în Măgoaja. Tinerimea școlară română din Măgoaja (Hollomező), în 2 Martie c. va aranja o petrecere cu joc împreună cu cântări și declamări în sala școlăiei. Prețul de intrare de persoană 60 fil. Inceputul la orele 7 seara.

Teatru în Mercurea. O producțiune teatrală se va da Duminecă, în 2 Martie n. c. în sala școlăiei gr. or. române din Mercurea. Inceputul la orele 7 și jum. seara. Prețul de intrare: De persoană: loc I. cor. 2, loc II. cor. 1.50, loc de stat cor. 1, iar de familie cor. 3. Venitul curat e destinat parte pentru biblioteca școlară, parte pentru înființarea unei fanfare.

Petrecere în Budapesta. Corul bisericilor ort. române din Budapesta aranjează la 2 Martie n. în sala festivă a palatului „Pester Lloyd“ (V., Măria Valeria-utca 12) cu binevoitorul concurs al dșoarelor Iuliana Mihali de Apșa, Delia Plopu și S. Iorga un concert urmat de dans. Prețul de intrare: Loc I. 10 cor. Loc II. 5 cor. Loc III. 3 cor. Suprasolviri se primesc cu mulțămire și se vor evita pe cale ziaristică. Ofertele benevole sunt a se trimite la adresa: Prea Cuv. Sale Dlui Ghenadie G. Bogoevici, protosinel, Budapesta VII., Holló utca 8, etajul I. 8.

Teatru.

Astăzi, Mercuri, se dă opereta „Wiener Blut“, iar mâine, Joi, opereta „Zigeunerliebe“.

Economie.

„Bihoreana“, institut de credit și de economii în Oradea-mare își ține adunarea generală ordinară a XIV-a în 6 Martie nou, orele 10 dimineața, în localul institutului. Din raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere primit la redacție vedem că capitalul social al institutului e de 1.200.000 coroane, iar venitul net al anului trecut face 155.275 cor. 29 fil. din care direcțiunea propune să se dea pentru masa studenților români dela academia de drepturi din Oradea mare 2.000 cor. iar pentru scopuri de binefacere 2.682 cor. 90 fil. Acționarii primesc 7% ca dividendă.

„Lumina“. Adunarea generală ordinară a IV-a a institutului de credit și economii „Lumina“ din Sibiu e convocată pe 26 Martie n. c. orele 10 dimineața. Se va ține în sala școlăiei centrale din strada Șaguna 16, cu următoarea ordine de zi: Deschiderea; numirea unui notar și a doi bărbați de încredere; prezentarea bilanțului pe anul 1912 și a raportului direcțiunii și al comitetului de supraveghiere; împărțirea profitului curat; darea absolutului; fixarea marcelor de prezență pentru anul 1913; alegerea a doi membri în direcțiune cu mandat pe 5 ani; alegerea comitetului de supraveghiere cu mandat pe 3 ani, și propuneri, predate presiului cu 10 zile înainte de adunare.

Capitalul social al institutului e de 600.000 coroane, iar venitul curat al anului trecut face 50.511 cor. 76 fileri. Direcțiunea propune adunării generale să fie împărțit venitul curat astfel:

Acționarilor, ca dividende 30.000 cor., la fondul cultural arhiepiscopial 45% din restul venitului curat, deci 9.230 cor. 29 fil., la fondul de rezervă 6.153 cor. 52 fil. tanțieme 3.076.76, la fondul de pensuni 1.640.94 și la dispoziția direcțiunii rămân 410 cor. 25 fileri.

(54) 1—3

(56) 1—3

Editura si tiparul tipografiei arhidiecezane.